

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
 („Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
 Telefon: 11—55—62.
 Postafeliratpénztári csekliszámla száma: 25.153.

MEGJELNIK MINDEN-VASÁRNAP

Előfizetés díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4. félre 2. negyedévre 1 P.

Külföldre: egész évre 8. félre 4. negyedévre 2 P.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam. 29. szám.

Julius hó 20.

A városbatódulás jelenségei

Írta: Dr. Csörgő Károly.

A Fajszövetség június 19-iki közgyűlésén elhangzott értekezés vitáiban egyes felszólalók részről hivatkozott tekintet arra a sajátos jelenségre, hogy a mezőgazdasági népesség körében mind jobban elharapódik az idegenkedés a földtől és a mezőgazdasággal kapcsolatos foglalkozásoktól és inkább is szukodék támadt a munkaadó és a munkavégző között.

De ha, erőll van szó, okvetlen szem előtt kell tartanunk, hogy a földműves foglalkozástól való elválogodásnak, a falusi, a városi, a vidéki munkások és ezzel kapcsolatban a foglalkozási változtatásoknak van egy mindennél fontosabb oka, amit főként szem előtt kell tartanunk, ha ezen a bajon szerteleni akarunk és keressük a gyógyításnak a módját.

Ez az ok pedig az agrár munkások és az ipari és más munkakategóriák keresete között ma fennálló nagy aránytalanság. Ma az ipari munkás még a legegyszerűbb munkateljesítmény után is, kétszer-háromszor többet keres, mint az agrár munkás. Jól tudom, hogy az ipari munka szakmunka; külön képésítéshez van kötve és így jobban díjazandó. Viszont a mezőgazdasági munka időszaki munka, a természet rendje szerint kihagyásokkal jár és így már a munka menete is olyan természetű, hogy folytonos foglalkozást és keresetet nem biztosít a munkás számára, természetesen kivéve az éves elemelőre, akiknél azonban a kereset szintén jóval alattmarad az ipari munkások bételeinél.

Tehát nemcsak a kevesebb bér, de a munkafolytonosság hiánya is sújtja a mezőgazdasági munkások keresete hátrányosabb helyzetét idez elő az ipari kategóriákkal szemben. Ugyanez az aránytalanság mutatkozik az u. n. kubikos foglalkozással szemben is, ahol szintén kétszer-háromszor több a kereset. De az építkezéseknél, vállalkozásoknál, közlekedésnél, stb. alkalmazott névszerű munkások keresete is jelentősen több, mint a mezőgazdaságnál dolgozó munkás vagy gazdasági cseléd keresete.

A munkakörben és keresetben mutatkozó aránytalanságot fokozza az ipari munkások számára juttatott társadalombiztosítás, amely számtalan anyagi előnyt és hasznot jelent az

illető biztosított és családja számára és amely viszont az agrárkategoriókban csak a kezdetek óta van és hiányzik a két legfontosabb intézmény, a betegbiztosítás és a gyermeknevelési segély.

A társadalombiztosítás intézménye még érezhetően és súlyosabbá teszi a két munkakör közötti kiváló hátrányt és az aránytalanságok azon, ha ennek a tarthatatlan helyzetnek és aránytalanságnak az a természetes következménye, hogy az emberek a jobb kereset, a jobb megélhetés és a jobban fizető munkahelyek felé tördültek és fognak tördülni.

Ez a foglalkozásváltoztatás jelensége főként a legutóbbi években ültet aggasztóbb mérvet, amiód az ipar különösen nagy felvevőképessége, a megindult nagy közmunkák és a viszszaesett országok rendezésével járó munkálatok nagytömegei munkakészletet száltak fel és vontak el az eddigi foglalkozási helyektől.

A mezőgazdasági népességünk fokozatos csökkenését már évtizedek óta észlelhetjük. A trianoni Magyarország népessége 1920-tól 1936-ig 7 millió 999.202-ről 8.658.319-re emelkedett, ami 8,7 százalékos emelkedésként felel meg. Ezzel szemben az agrár népesség emelkedése ebben az évtizedben csak 1 százalékos. Míg Magyarország agrárlakossága 1900-ban az összlakosságnak 60,8 százalékát volt, ez a szám 1910-ig 55,9 százalékra, 1920-ig 53,7 százalékra és 1930-ig 51,3 százalékra csökkent.

Az 1941. évi népszámlálás bizonyára megelépséssel fog szolgálni ezen a téren és a lefelé való tendenciát szemléltetően fogja mutatni.

Ezzel szemben az ipari munkások száma folyton emelkedik. Erre is az 1941. népszámlálás fog hiteles adatokat szolgáltatni, de ugyancsak jelenséget megállapíthatjuk a rendelkezésünkre álló társadalombiztosítási adatokból is, amelyek szerint az OTI-nál a tagbejelentések száma 1934-ben 2.555.808 volt, 1936-ban 2.695.963 és 1938-ban 2.896.149 és 1939-ben 2 millió 948.945. Az évi átlagos taglétszám ezekben az években 622.000-ról 4.366-ra emelkedett. Ezzel szemben az OTI tagok száma 232.000-rel emelkedett és még nagyobb az emelkedés, ha nemcsak az OTI-t, hanem az egyéb biztosító intézeteket és Banya Társadalombiztosító Pénztárt is számításba vesszük, mert ezekkel együtt a biztosított ipari munkások számánál az

emelkedés 298.000-t tesz ki.

Az ipari kategóriák ezen emelkedésének nagyobb részét a mezőgazdasági munkakörök szolgáltatják, tehát ebből is nyilvánvalóan az a feltevés, hogy a mezőgazdasági munkásoktól nál a munkalelétszám folytonos apadás észlelhető, amely már most is érzékenyen érinti a magyar mezőgazdaság üzemét.

Igen nehéz feladat a jelenséggel szemben az erőszakos módját megelőlni. A főcel az, hogy az agrár munkakörrel minden módon visszatartsuk eddigi foglalkozása mellett és visszatérítsük a földhöz, amelyből eddig élt és ahol eddig dolgozott. Ezt a cél megvalósításához az agrár munkásoknak az enyhítésével érhetjük el, amelyről fentebb szóltam. A földművelésügyi minisztérium által az elmúlt évben a mezőgazdasági munkabérmegállapítás kérdésében tett intézkedések és az új munkabérbérmegállapítás megjelentetésében ebben az irányban, mert

ma már minden munkás megkapja a becsületesen végzett munkájáért a tisztességes munkabért, amely a megélhetését biztosítja.

De itt nem állhatunk meg. Elsősorban fokozunk kell a mezőgazdasági jövedelmességét, mert mennél több a gazdaságos bevétel, annál több jut ebből a mun-

lásnak.

Ki kell építenünk továbbá az agrár munkakategóriák számára is a társadalombiztosítás minden intézményét és pedig oly módon, hogy

további terhek nélkül az agrár munkás is részese legyen mind azokban az előnyökben, amiket a fejlett ipari társadalombiztosítás juttat az ipari munkás és családja számára.

Egy további lépés a munkaszervezetek fejlődésén az agrárkategoriók számára is, akik munkaszervezetek, szakszervezetek, akár munkásokaratók formájában, mert e szervezettek útján meg tudjuk neheztelni a folytonos foglalkozásváltoztatásokat, meg tudjuk akadályozni egyik kategóriából a másikba való átélést, ha az a közérdekből utózik és így módon biztosítani tudjuk a mezőgazdasági munkások számára is azt a minimális munkáslétszámot, amely szükséges a mezőgazdaság üzemének zavartalan fenntartásához.

De e fontos gazdasági és nemzeti érdekek mellett a munkaszervezettek útján, ahol minden munkást nyilvántartani tudjuk a mezőgazdasági munkások is, az a minimális munkáslétszámot, amely szükséges a mezőgazdaság üzemének zavartalan fenntartásához. De e fontos gazdasági és nemzeti érdekek mellett a munkaszervezettek útján, ahol minden munkást nyilvántartani tudjuk a mezőgazdasági munkások is, az a minimális munkáslétszámot, amely szükséges a mezőgazdaság üzemének zavartalan fenntartásához. De e fontos gazdasági és nemzeti érdekek mellett a munkaszervezettek útján, ahol minden munkást nyilvántartani tudjuk a mezőgazdasági munkások is, az a minimális munkáslétszámot, amely szükséges a mezőgazdaság üzemének zavartalan fenntartásához.

Az ország nyugati felében enyhítettek az elsőítési rendeleten

A honvédelmi miniszter 1941. évi július 15-én kelt rendelete alapján a Balassagyarmat-Gödöllő-Ulló-Fülöpzsállás-Kiskörös-Bécsalmás és Zombor városok, illetve községek által meghatározott vonalról nyugatra fekvő országrészen (a felsorolt városok, illetve községeket beleértve) az elsőítési végrehajtásnál az alábbi kivételeket engedélyezte:

A lakóházak és egyéb épületek elsőítését a kiadott rendelkezések szerint további intézkedés nélkül minden 23 órá (este 11 óra) kezdettel kell végrehajtani.

Az előbbieken meghatározott vonalról nyugatra eső területeknek a járművek és az ajjal az elsőítési fénycsökkentő berendezések nélkül közlekedhetnek.

Az említett vonalról keletre eső területeken az elsőítést továbbra is az eddig érvényben levő rendelkezések és a rádió

által bemozdított időpontok szerint kell végrehajtani.

A közvilágítás általában az eddig kiadott rendelkezések szerint marad üzemben.

A fenti rendelettel kapcsolatban a honvédelmi miniszter a fentebben meghatározott terület lakosságát a következőképpen figyelmeztette:

Amennyiben 23 óra előtt légvédelmi riadó következne be, az összes lakóházak és épületek kifelé sugározó fényei a fényfórrással rendelkező személyek azonnal, teljesen elsőítetlen (a világitást megszünteteni) kötelesek. Ugyancsak kötelesek a járművek vezetői a légvédelmi riadó alkalmával lámpáikat azonnal eloltni, illetve abban a pillanatban, amikor a légvédelmi riadról tudomást szereztek, az utolsó, hajtási iránynak megfelelő oldalán azonnal megállni.

HÖRNER TANGÓHARMONIKÁK SZAKÜZLETE MARNTZ ZENEI KÖZPONT VIII., József-körút 37-39

Legyen árnyékéi és felvilágosítást küld a legkönyebben megismerhetg hangszereit.

A nagyháboru eseményei a második év 46. hetében

Az európai sajtó elismeréssel ír a magyar hősiességéről

A közeli kétes világmérkőzés egyetlen szakaszában sem fordult elő olyan mértékben, mint most, hogy a harcéri és politikai események szinte párhuzamosan haladnak és fokozódnak. A világ érdeklődését azonban legelőször változtatlanul a keleti hadszínter eseményei költik le. A harcok a bialystoki és a minskai kettős bekerítéses csata után, német részről hatalmas arányú előeközlettel jegyezben folytak. A német jelentés pedig ismét szűkszavú és tartózkodó volt, amit az ellenséges hírvérés arra igyekezett magyarázni, hogy a német-támogató Sztalin-vonal előtt-megtorpant.

Erre az óhajra azonban rácafolt a július 12-ai német részletjelentés, hogy

a Sztalin-vonalat valamennyi döntő helyén áttörték.

Ugyanezeker nyilvánvaló lett, hogy a német csapatok Kiev előtt állanak, a magyar gyorrcsapatok pedig megzörögtek a szovjet ellenállását a Zbrua folyónál. Újabb két nyitást a Szentpétervár (Leningrád) felé előnyomuló német csapatok is a szovjet kísérő állások leküzdésével. Széles arcvonalon nyomult előre a német haderő a Dnyeszter és a Duna felső folyásánál is, hogy kihasználja a Sztalin-vonal áttörése folytán nyert előnyöket. Ezen a terepen azért ugyancsak a Sztalin-vonal létezőképpen ellentállt. A németek azonban meghíusították, hogy a bolsevikiek a Sztalin-vonal áttörése után új védelmi vonalat építhessenek ki. Közben Vitebszknél elfoglalták a Sztalin-vonal főerődét is, a német haderő tevékenység részei már jóval túljárnak a Sztalin-vonal első vonalán. A páncélos harcikosik igyekeznek elválni a visszavonuló szovjetcsapatok útját. Váratlan támadásokkal zavarták és szétzaggyalták a csapatkötéseket, a repülő pedig messze a harcvonal mögött rombolják a szovjetcsapatok utánpótlását.

Egyre több jel mutat arra, hogy a szovjetcsapatok harcokéssége a legnagyobb döntő csapások hatása alatt megtrá. A szövetséges hadsereghez átfutó szovjetlettonát száma ugraszertuen emelkedik. A nagyarányú szovjet győzelmeiről kohoit hazugságokra a legénység szeme előtt cáfolnak rá az események. A politikai megbízottak minden hitüket elvesztették már. A szovjet-haderőnek az orosz hadvezetésnek a legújabb híreinek felismerését hadosztályi feltelemzősödése után a Sztalin-vonal szeretőfőtt legendájának megsemmisülése is érte. Egyre kevésbé a lehetősége annak, hogy a szovjet hadvezetés a tartós ellenállás jegyében vonhatja meg egyszer-össze bomlásnak indult erőt valamely keletrebe lévő vonalon s azokkal nagyszabású hadműveletébe kezd.

A németek egyre kétségbeesettebb szovjet ellentámadásokra vernek vissza.

A magyar páncélos csapatok si-

kerrel támadják a szovjet utóvédet.

Lapunk zártakor érkezik a hír, hogy

a németek szétbomlázták a Leningrád körüli közlekedési hálózatot.

Anglia és a Szovjet-Unió fegyveres szerződést kötött azaz a kikötés, hogy egyik fél sem köt a másik bejegyzése nélkül különkét. Amerika Island megzsalódásával a központi hatalmak szeriat már is háborús ténegkedés folytán. A japán kormány lemondott. A hírek szerint nem lesz változás a Japán politikájában. Londonban Japán közbejegyzése számítanak. A Japán sajtó jelenti, hogy a japáni tengerészet „éberon figyelt”.

S közben

a magyar honvédszapatok Podoliban heves harcok közepette folytatták előnyomulást. Hősiességükről magasztalóan emlékzik meg az olasz sajtó, és melék meg bajtársi elismeréssel a német vezérkar, a rádió és a sajtó.

A hírek szerint Ukrajnában már farradalom tört ki. A szovjet kormányhivatalok Kazánba költöznek. Moszkvában már többször volt légitámadás. Bizonyos, hogy keleten új fontos eredmények érlelődnek.

Július 17-én értesülünk, hogy

Erélyben a határ közelében több ejtőernyős szovjet katona szállott le.

A lakosság azonnal értesítette a hatóságokat és megtörténtek az intézkedések a szovjet ejtőernyősök ártalmatlanná tételére. A szovjet ejtőernyősök felveték a harcot az ofjogúsvakra kiküldött katonákkal.

A katonák üldözés közben az ejtőernyősöket ártalmatlanná tették.

A szovjet ejtőernyősök ruházata a megtevesztési hasonló a román katonák egyenruhájával. Megmozgatásuk alkalmával lei-bankjegyeket találtak náluk. Ebből kitűnik, hogy az ejtőernyősök román területen ártak földreszállni.

A Futura döntő szerepet kap a közellátás terén

A Budapesti Közlöny július 12-iki számában megjelent a kormány 5200/1941. M. E. számú rendelete, a „Futura. Magyar Szövetkezetek Központok Áruforgalmi Részvénytársasága”-hoz kormánybiztos kirendelés tárgyában. A rendelet szerint

a minisztérium avégből, hogy a Futura részvénytársaságra a közellátás körébe ruházott tenivalók zavartalan ellátása biztosítsanak, az említett részvénytársasághoz kormánybiztos rendelt ki.

Az 1941/42. évi gabona- és liszt-forgalom szabályozása tárgyában a közelmúltban megjelent 4500—1941. M. E. számú rendeletben ugyanis a gabonaértékesítés és ellátás lebonyolítására egységes szervet állapított meg. Mivel a Futura az állam megbízásából a mezőgazdasági értékesítés terén eddig is igen fontos fel-

adatokat végzett, a Futurának az állam megbízásából végrehajtása körül szerzett gyakorlat alapján egységes szerveket a Futura, illetőleg a Honbár, mint a Futura gabonagyűjtési főosztálya jelöltetett ki.

A megbízás folytán a Futura a közellátás terén döntő szerephez jut.

Ennélfogva a kormány a kormánybiztos kirendelésével kiván a Futura segítségére lenni, hogy a közellátás terén ráerülő feladatokat intencióinak megfelelően teljesíthesse.

A kormány Fattinger Sándor dr.-t, a „Futura”, a Magyar Szövetkezetek Központok Áruforgalmi Részvénytársaság alelnökét, az említett részvénytársasághoz kormánybiztosként kirendelte.

Az iskolán kívüli népművelésnek alkalmazkodnia kell a rendkívüli időkhöz

Szekeres László dr. előadása két népművelési előadóképző-tanfolyamon

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye iskolán kívüli népművelési előadóképző tanfolyamát az idén Szentendre határában rendezte meg, ahol sátorbortáborban laktak a tanfolyam hallgatói.

A tanfolyam felölelte az összes faliú kérdéseket és mindazokat a problémákat, amelyek a mai népművelési irányzatban előtérbe kerültek. Szövetkezők részéről Szekeres László dr. ügyvezető igazgatóknak vett részt, aki a „Futuraszervezés és szövetkezés”-ről tartott nagyszabású előadást.

A tanfolyamon 70 tanító és tanár vett részt. Ott voltak Barnabás dr., Pest vármegye kir. tanfelügyelője, Fűszes Árpád, a Képművelési Főiskola tanára, Geatolyi Nagy László dr. országgyűlési képviselő, a

Keeskméti Mezőgazdasági Kamara igazgatója. A tanfolyamon az elhangzott előadásokat vita követte, amelynek keretében a hallgatóság elhatározta, hogy

a Faluszövetség keretében közsegíben megszervezi a gazdasági és minden rendelkezésre álló eszközzel támogatják szövetkezeti intézményeinket.

A nagy nemzetment munkát végző tanfolyam megrendezése Katona Bélának, Pest vármegye kiváló és országosan elismert népművelési titkárnak szakavatott munkáját dicséri.

Dorka Sándornak, Bars és Hont vármegye népművelési titkárnak vezetésével nagyszabású előadóképző tanfolyamot rendeztek Lódán. A lévai

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés
a ürvényesen védett

Rákoshelyi baktériumölő
széll. Kapitós és megrendelhető csak

IFJ. AULITZKY OTTO
Budapest, VII. Dohány-utca 84. Hely. 2/A
Árak: Demjánház Budapest
8. 4. 6. 10. 20

490 710 910 1080 16-2120

Tanulási prospektus e lap olvasóinak ingyen!

tanítóképzőintézetben megtartott tanfolyamon 70 küsség vezető vettek részt. A hallgatók napi 4—5 órában hallgatták a legnagyobb szakszerűségű összevágottat érdekesítő és nemzetnevelő előadásokat.

Szövetkezők részéről Szekeres László dr. ügyvezető igazgatóknak vett részt, aki az „olasz falufelújító intézményekről” tartott nagyszabású előadást, hangsúlyozva azt, hogy

a népművelésnek ma teljesen át kell hasonulnia a mai időkhöz és úgy, ahogy az olasz „Dopolavoro” tette, beállni a háborús élet szolgáltatába.

A mai népművelés előnyös feladata a magyarság öntudatát kiepíteni, azaz az áldozatos, fejelemelést új magyar típusú megteremtés, ahinél a munka nem roba, hanem teremtés, a akinek elképítési ténylegében az Isten és a Haza fogalma áll. Az előadást vita követte, majd pedig Dorka Sándor hazafias és mélyszánatos szavairól ért véget.

Kiszagdák is termelhetek virginia-dohányt

A magyar dohánygyövedék száka emberei külön tanulmányozás után kérték tapasztalataikat alapján, kisebb területen folytatott kísérletek után az 1938. évben 12 gazdaságon bevezették a virginia dohányszermelést és ezzel kapcsolatban a mesterséges száritást. A háromévi termelés — a kedvezetlen időjárás ellenére is — sikerrel járt. Az 1940. évben a 385 kát, holdra emelt terület termelt, a virginia dohány ösztértermésének rárbőlül 75 százaléka volt a világos. Fizes gazdaságok 90 százalékat is meghaladó világos dohányt szállítottak be, az általuk termelt dohány után mértékmérésenként 165—170 pengő beváltási átlagárát is elérték. A kedvtelés eredmények alapján a magyar dohánygyövedék elhatározta, hogy a dohány termelését a kiszagdáknl is bevezeti. A végzett számítások alapján azonban megállapítást nyert, hogy a kiszagdáknl ezt a termelést beállítani csak úgy lehet, ha többen közösen vállalkoznak a termelésre.

A közös vállalkozás nehézségeinek kiküszöbölésére érdekében a dohánygyövedék a küsségvezető — az általuk szakszóftól eltergen — megzárított állapotban, hanem zölden vesszi át a dohányt és azt saját költségén épített mesterséges száritókban megszáritja. A zöld dohányt termékmérésenként a termelők zöldulnyban 8 pengő kapnak. Ez az ár száraz sulyra átszámítva, 56 pengőnek felel meg, a zöld dohány sulya körülbelül hízteszerese a száraz dohány sulynak. A száritás után a dohánygyövedék minden egyes termelő dohányát külön értékelik és az értékből levonja a dohány önköltségét, a fennmaradó összeget pedig a kistermelőknak jutlatja. A kiszagdák tehát dohányukért a száraz sulyra átszámított 56 pengőn felül, ha megfelelő dohányt termelnek, meg jutón megkapják az általuk beállított dohány értékének önköltsége között addó különbözetet.

Hazafias kötelességének tesz eleget és saját érdekeit szolgálja az, aki gabonáját a cséplés után nyomban felajánlja

GAZDÁK, FIGYELEM!

Az új gazdasági évben a gabona- és lisztforgalom szabályozásáról kiadott rendelet szerint a gazdáknek gabonafeltelekeit október 31-éig kell felajánlaniuk a Hombárosnak vagy bizonymányosainak. Aki később ajánlja fel, a megállapított árnál 10 százalékkal kap kevesebbet. A rendelet szempontjából gabonának számít a buza, a rozs, a kénésárpa, a zab és az árpa, a kopasz árpa kivételével. A 10 százalékos árcsökkenés tehát ezekre a gabonaművekre vonatkozik. Különösen fontos az is tudni, hogy a megvetél, de a kötélevél kiállításától 15 nap alatti nem vett gabonáért a Hombár raktározási díjat fizet, megengedhetetlenként és mázsánként 3 fillért. Minden megkezdett hét után már jár az egész hétre megállapított 3 fillér. Ha a Hombár vételárát még nem fizette

ki, a raktározási díj hetenként és mázsánként 7 fillért.

A közléstől zavartalan biztosítás kívánatos teszi, hogy a gazda a cséplés után gabonáját azonnal ajánlja fel eladásra. A kormány a fevelmezett és a nemzeti közösség érdekében mindenkor szemelődő tartó gazdátársadalmától jogosan elvárhatja ugyan, hogy minden előny biztosítása nélkül is piacra hozza cséplés után gabonáját, mégis olyan edényökkel köthető át össze, hogy most a gazdátársadalom saját érdekében is gabonáját a cséplés után azonnal a közléstől biztosítására rendelkezésre bocsátja.

A termsz pontos számbavétele érdekében tudni kell, mint ezt előző számbunkban megírtuk — a cséplőgéptulajdonosok cséplési könyveket (mázsánkönyvet, cséplési naplót és cséplési eredménylapot) kötelesek vezetni. A közgési előjárásokokra háruló nagy kezelési munka végzésében az ország területén 7000 tanító fog segíteni.

A falu gazdasági és szellemi központja a szövetkezeti székház

A „Hangya” szövetkezetek a falu jóléteért és művelődésért

Az építkezés nehézségeit ellenére, több szövetkezet találó módon arra, hogy székházépítkezésbe fogjon. Az építkezéseknek nagy része azonban elter a szokott falusi kereskedői építkezéstől. Az új építkezési törekvés a falu gazdasági és szellemi központjává igyekszik tenni a szövetkezeti épületet. A fordási mintafalu építkezésénél adta meg a Hangya központ a követendő példát. Sok szövetkezet ehhez hasonlóan építkezik és igyekszik épületében helyet biztosítani a falu fejlődéséért elősegítő intézményeknek.

Mátraversébely székházában korszerű kultúrterem épült, színpaddal, helyiség és férfi öltözővel, filmvető kamrával. Helyet talált a bolt, ill. mérőhelyiség, vendégszoba, azonkívül a poltkészítő lakása, raktárak, szikvizium, borospince. A köztudott részére az épület alagsorában adtak helyet. A falusi méretekben különösen nagyarányú építkezés befejezés előtt áll és lényegesen keertében avatják fel.

A Hangya központ támogatásával hasonló építkezést bonyolított le az Óhidi szövetkezet. A tagok nagy részétől mutatnak a szövetkezetek, a helyiség azonban nem volt megfe-

lő és a központban telket sem lehetett kapni. Végül hosszas utánjárással sikerült megfelelő telket vásárolni és a tavasz folyamán megindult az építkezés. A székházban az üzemhelyiségek, italméréses kívül kultúrterem, vendégszoba, a boltkezelő részére lakás és tejszövetkezeti helyiség készül.

Hasonló építkezés folyik Pusztasomorján, a korszerű követelményeknek teljesen megfelelő üzemhelyiségek, italméréses helyiséggel, raktárakkal, boltlakással, Gazdaköri helyiséggel, tejszövetkezeti, majd később magtár, kukoricagörék egészítik ki az épületbont.

A szövetkezeteknek az a törekvése, hogy a falu gazdasági életüknek az építkezéseivel, nagy gondot fordítsanak a népre. Különös sikerrel jár ez olyan helyeken, ahol a tagok látják, hogy a szövetkezet használható olyan intézmény létesülnek, amelyek nemcsak a falu vagyonát gyarapítják és amit a tagok sajátjuknak tekinthetnek, hanem ezenkívül igényeiket is szolgálja a testvértársaságok összehozásával és gazdasági jólétük emelésére lépésről-lépésre láthatóan törekszik.

Sok panasz hangzik el a munkások részéről a liszt feladagra, a zsemlésítés háttérpénze, a cukor és a petróleum kevés volta miatt. Nagy gondot okoz az okot a lübbelhajzó átlátszó, azért, mert az évi munkatöbblek a munkások nem fogják tudni lábbel hiányban élegetni. Ezért állandóan megismétlődik az a kívánság, hogy a mezőgazdasági munkások a termelés folytonosságának az érdekében megfelelő ár és használható minőségű lábbelivel láttassák el.

A pénzügyi viszonyok általában változólatok. Az adózás vonatlaton folyik, mert a gazdák az esztendő ezen időszakában, amikor általában nincs eladható terményük, kevés pénzrel rendelkeznek.

A gazdák körében általában megnyugtatást kellett a gabonának új rendezése s nagy várakozással tekintenek a további termelés, különösen pedig az állat és állati termékek árának megállapítása elé.

A Falu-Gazdaszövetség képviselői Újvidéken

Szekeres László dr., a Falu-Gazdaszövetség ügyvezető igazgatója és Mayer Emil főtitkár július 11—12-én kétnapos látogatást tettek Újvidéken, a három hónapja felszabadult déli területek szellemi központjában. A látogatás célja az volt, hogy a Szövetség főtiszviselői a helyszínen tanulmányozzák a délvideki földművelő nagyrasság általános helyzetét, szükségleteit, intézményeit és szervezeteit.

A Délvideki Magyar Közművelődési Szövetség központjában tett látogatás és Hegedűs László dr. igazgató részletes tájékoztatója arról győzte meg az anyarszögbeli falumunka képviselőit, hogy a déli vidéken élő magyar-

„TEXAS” gyorsdaráló

a legjobb és legelősebb daráló. Kukurócin árát meg fűszert, kávé, bot is lehet vele darálni. Kapcsoló a 100 év óta genőttó KIRÁLY SÁNDOR című, Budapest, VI. Pelsőerdősor 6. Árjegyzék lnyzen.

ság kitűnő vezetői minden lehetőt elkövettek annak érdekében, hogy a rabsorsban tartott magyar népet fajji öntudatában és érzésében megőrizzék és helyzetét elviselhetőbbé tegyék.

A látogatás eredményeként remélhető, hogy az újvidéki központ szerző és a Falu-Gazdaszövetség között hamarosan egészséges és kívánatos együttműködés fog kialakulni.

Vigyázz a fermésre!

A helügyminiszter rendeletét adott ki a mezőgazdasági terményeknek tüvészélyelleni védelméről. A miniszter elrendelte, hogy

a jábon álló és learatott mezőgazdasági termények elleneségs gyújtogatás elleni fokozottabb védelmére minden községben (városban) a helyi tűzoltóság keretében az arra alkalmas lakosság bevonásával állandó tűzfigyelő és tűzoltóközpontok szorgalmaztat ki tartani az aratási, betakarítási és cséplési munkálatok tartama alatt.

A tűzfigyelők a légtalmi figyelő (kárfigyelő) és riasztó szolgálattal összehangban megszervezte kötelesek a község területén áthaladó elleneségs repülőgépek tevékenységét, valamint a keletkező tüzeket figyelni és észrevételeiket azonnal jelenteni a légtalmi parancsnoknak, a tűzoltóközpont parancsnokának, valamint a községi előjárósnak. Tűzfigyelőül az előjárósnak előszörben a mezőőröket, hegyőröket, éjjeli őrköket, csövezőket és pásztorokat jelöli ki — éjjel lehetőleg kettővel és legelősebb tizenkétóránkénti váltással — de a szükség esetén kirendelhető mindenki, aki személyes lövélmedél szol-

gálatra köteles.

Részletesen intézkedik azután a rendelet a tűzoltóközpontok szervezéséről és felszereléséről, majd utasításokat ad a gyújtólapok, vagy gyújtószegek ártalmatlanná tételére.

A tüvészély csökkentésére a mezőgazdasági terményeket clyképen kell csoportosítani, hogy tiz keresztben több egy csoportba ne kerüljön, az egyes csoportok között pedig lehetőleg húsz méter távolságnak kell lenni.

A learatott föld tarlóját a kezesetek felrakása után azonnal le kell buktanni.

Ha a buktatózásokat, azonnal elvégezni nem lehet, a keresztiek, vagy keresztoszlopokat lehetőleg tíz méter távolságra körül kell szánkani. A mezőgazda lakosság az elleneségs gyújtogatás elleni védekezésre ki kell oktanni és fizyemelteni kell arra, hogy a határban keletkező esetleges tüzek elfojtására alkalmas eszközöket külsz munkahelyére, a határba lehetőleg vigyen magával. A rendelet a hivatalos lap július 12-iki számában jelent meg és ezzel nyomban hatályba is lépett.

Augusztus 1-től felemelt petróleumadagot kapnak a fogyasztók

A háborus korlátozások és intézkedések között a világítópetróleum fogyasztásának korlátozása volt az, amely főleg a vidéki városok és falvak lakosságát sújtotta igen érzékenyen. Mint ismertetés, az egyes községekben és városokban a fogyasztók részére kiszolgáltató petróleum mennyiségét az iparügyi miniszter rendleteire az anyagszádkódok alapjánolajipari bizottsága állapította meg és közzéte az előjárásokkal. Ennek a megállapított mennyiségnek jelenleg 75 százalékát szabad a fogyasztók részére kiszolgáltítani.

— Az eddig követtelt, takarékosági intézkedések, a termelés, a gyártás és a fogyasztás megfelelő szabályozása lehetővé tette az iparügyi miniszter részére, hogy a világháború óta nem rendelkezhető, főleg a vidéki lakosságot érintő korlátozásokon könnyítsen. Eppen ezért az iparügyi miniszter úgy intézkedett, hogy

augusztus 1. napjától kezdve további intézkedés a megállapított mennyiségnek nem 75 százalékát, hanem 85 százalékát szabad a fogyasztóknak kiszolgáltítani.

A petróleumadagok az a felemelése az egyes háztartásoknak, mezőgazdasági és ipari fogyasztóknak utárványozható petróleum mennyiségénél már jelentékenyben fogja éreztetni hatását és így a mezőgazdasági, mint az ipari termelés folytatását megkönnyíti az egyre hosszabbodó és téli estéken.

MEGJELENT A MEZŐGAZDASÁGI ÁR-RENDELET. A hivatalos lap (Budapesti Közlöny) július 17-iki száma közli a kormányának azt a rendeletét, amellyel a folyó gazdasági évré megállapítja valamennyi mezőgazdasági cikk árát. A rendeletet követhető számbunkban fogjuk ismertetni.

A Kamara a falu panaszairól

Az Országos Mezőgazdasági Kamara a mezőgazdasági június havi helyzetjelentésében a vetések állásának ismertetése után, a mezőgazdaság szociális helyzetéről a következőket számol be:

A munkásság részére az elmult hó folyamán sok munkatétel bízónközött. Dezsákai a mezőgazdaságban, hanem az nem, esztendőszánt, vízvezetési-munkálatokról is, ami helyenkint a mezőgazdasági munkálatok elvégzését hátráltatja.

Betegelő- és ónhajtszó kocsk nagy választékban.

Kérjen árjegyzéket.

Siesta betegelő-kocsiraktár.

Budapest, Damjanich-utca 49. Telefon: 420—656.

A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ MAGYAR MUNKÁSOKHOZ!

A tavalyi szalonna-tartozások befizetése

A Németországban dolgozó munkások között több olyan van, aki a múlt évben Németországban foglalkozott szalonna árvalat folyozás. Ezek természetesen kötelezettek voltak tartani arra, hogy tartozásuknak idej kerestényűből eleget tesznek. Felmerült több oldalról az a kérdés, hogy ezt az adósságot ne a hazaküldött kerestényből vonják le, hanem Németországban, márkával fizethessék ki. Az illetékes tényezőzők módot kerestek és találtak arra, hogy ezekkel az összegekkel ne csökkentsék a munkások hazaküldött pénzösszegét. Aki tehát azt akarja, hogy hozzátartozóinak itt levonás nélkül fizessék ki a hazaküldött

márkaösszegeket, az tartozása összeget a következőképpen fizesse meg Németországban: Postautalványon a következő címre adják fel az összeget:

„Deutsche Bank, Berlin, W. 8. Ausland 2.“

Az utalványra írják rá, olvashatóan a következő német szöveget: „Ausländer Incassatoeng besonders der Art der Ung. Innen- und Aussenverkehrs A. G. Budapest.“

Fel kell írni ezenkívül a feladó nevét, németországi címét és ithoni lakcímét és természetesen a nyilván. tartási számot is.

ÜZENETEINK:

Kiss Csabay József, Schackstedt úber Bemburg: Az így elintéztet megürgeztük, ha azonban a pályán nem sikerülne, egy-egy utalványon kéthavi keresetét küldje haza. Üdvözl. — Magyar Sándor és társai, Kalkhorst, úber Grevesmühlen, Kreis Schwerin: Ha a hatóságok hivatalosan kéri a fényképeket, mert azon a vidéken ilyen személynázossági igazolványokra szükség van, akkor csináltassák meg a képeket és adják át. Pénzklamációjának utánanézzünk. — Üdvözl. — Hoffmann Ádám, Willemsdorf: Végérvényes választ adni nem tudunk. Amint azt tudja, utiholmik, mező-

nyilvántartási számat is. — Bonár Gabort és Máriát kéri Bonár József, írjanak haza Békéscs. Szeretetteljes üdvözlétek tolmácsolók. — Gyüre Pál, Gressow, úber Wismar: Kéri munkátársát, Jakab Györgyöt, juttassa el hozzá feli címére a vonaton tévedésből elvitt ruháit és írja meg hollétét. — Brinda Péterné, Johannesberg, Post Lippehne, Kreis Soldin, Brandenburg: kéri testvérét, Rostás Jánosné, továbbá Szemes Mihályné és Szilágyi Péterné, írjanak neki és közzéjék címüket. — Kaiser Teréz, Neipilzig, bei Berlinchen, Kreis Soldin: kéri rokonát, Réder Gizellát, valamint Szabó Józsefnek, írjanak neki feli címére. Örülünk, hogy jól érzik magukat. Szeretettel köszöntjük mind-

Ne felejtse el, hogy

a Magyar Királyi Főkonzulátus német címe: Kgl. Ung. Generalkonsulat, Berlin SW. 11. Dessauerstrasse 28—29. (Telefon: 11-41-51.) Panasszal azonban csak ilyen sérelem esetén szabad a főkonzulátushoz fordulni. A panasz bejelentése a helyváltoztatás közlésére szolgáló levelezőlap fel nem használható, azért, mert aztán helyváltoztatások nincs majd mind az bejelenteni; haza levélben vagy postalevelezőlapon lehet írni. Képeslapon nem szabad. A levelet az utlevél bemutatásával személyesen kell feladni a postán. A főkonzulátushoz bármilyen levelezőlapon szabad írni; havonta 60 márkát küldhet haza; áthelyezést, címváltozást azonnal jelentse be a „Vasárnap“-nak is; leveleire, akár nekünk, akár az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodának ír, fel kell jegyeznie nyilván tartási számát; minden magyarnak becsületli kötelessége, hogy testvéri szeretettel, bekecségen, egymást megbecsülve, mintaszerűen lássa el kötelességét az idegenben!

gazdasági eszközök és használt kerekpárok vámentes hazahozatall engedélyezik. Lehet, hogy a használt harmonikák elfogadják majd utiholminak, lehet azonban, hogy nem — Laczko István, Woedtké, Post Görcke, Kreis Greifenberg: kéri Dancs Juliát, írjon neki feli címére. — Czoguly József, Vitzke, Post. Hohennauen, West-Havelland: A lapot új címére megindítottuk. Valószínű, hogy az ithoni levelek részben hibás, vagy elégtelen címzés miatt, vagy munkahelyének megváltozása miatt késnek. — Szabó István, Fürstentagen, úber Feldberg, Mecklbg.: A lapot megindítottuk. Üdvözl. — Vízkei István, Gosda, úber Spremberg (Niedersachsen): Átírt Margit a következő címre szerződött: bei Eduard Salzmann, Schächstadt, Kreis Bernburg, Land Anhalt. Szótárt csak új küldhetünk, ha valamelyik ithoni hozzátartozójával beküldet a könyv ára és a postaköltség fejében összesen 8 pengő 20 fillért. Máskor közölje

esaladjuk, hogy ne agódjának az ithonlevők miatt. Hazuról két-három levelet is írnak nekik hetenkint; nem ériük, miért nem kapják meg. A mi véleményünk az, hogy valószínűleg csak hiányos, vagy rossz címek közteltek családjukkal és ezért nem találja meg őket a levél. Kérjük meg munkaadójukat, írja ő fel egy cédulára, német helyesírással, a pontos címet és azt írják meg az ithonikának, mindjárt nem lesz az a levelezékesítés kéri az, hogy rossz címre, Imréné és Takács Mária, Püritz Land Pomern, Deutschland: Édesanyjuk, Takács Istvánné, Mezőkövesd, úzeni a Vasárnap utján, hogy leveletük megkapta, minden levélre válaszolt. Az egész család egészséges, édesapjuk jól van, leegészséges, Katka csoklija apukát szerelt. Katka egészséges. Öleli mindannyiokat édesatyjuk, édesanyjuk és testvérük. Kérjük meg, hogy az üzenet nyomán írjanak rögtön. — A sárrettudvari munkástestvérek szeretettel köszöntik: Daru Lajos, Nyilas Gyula, Bór Imre, Tóth István és Csóti Balázs. Címük: bei Gebr. MAMM, Herzfeld, Kreis Nieder-Barnim, Ziegl-Strasse Nr. 6. — Huszti Sándor, Mühleneichen; Kormányos Antal, Retzow, bei Lieubau; Deák Juliska és társai, Nieuch über Meseritz: Szótárt készségeg küldünk, de mivel sem anyánál, sem küldeni nem lehet, sem Németországban utalványon pénz: hozzánk nem küldhetnek, írjanak hozzátartozóinknak, hogy küldjenek be címünkre a szótár fejében 3 pengő, postaköltségre 20 fillért. Ha a pénz hozzánk befolyik, nyomban küldjük a szótárt. Persze a pénz beküldött hozzátartozók az utalványon írják meg, kinek a szótár a mélyen és ecsébe el künyvet. — Száva Margit, Büttelkow bei Kröpinen: Édesanyja beküldte a szótár árát. A könyvet elküldtük címére. Szeretettel köszöntjük.

Rendkívüli kivételes holdpénzelőleg a dohánytermelőnek. A m. kir. pénzügyminiszter megengedte, hogy azoknak a 3 kat. hold 800 négyzetögl és ennél nagyobb területen dohányt termelő gazdák-nak, akik földpénzadó elleni részletekre 1940 óta birtokosok voltak, az 1941. Április 10-án 9000. szám alatt ki-

Zelenski „Mátyás“-zuzó

legmodernebb egyetemes Belső-szártépi-és aliféltő gépek

Üzemközben cserélhető szitálattal és metszőlékekkel. Alacsony fordulatszám.

EGYÉB GYÁRTMÁNYAINK:

Telertartópotékok, gumikerékű „Zelenski“ locsókocsok, lakókocsok, szitákocsok, golyós-csapszergyűzők, acélkerékek, tengelyök, hozeszt szerkezetek, tüzfűteskendőtarogcsák, légóttalmi felszerelések.

Gróf Zelenski Róbert Gépgyár Kft.

Postacenterterezsége, Milkszárth-ún. 18. Telefon: 147-212, 347-566.

GAZDAÉLET

Göréépítési akció. A Duna-Tiszai Köré Mezőgazdasági Kamara közlirre teszi, hogy a földmívelésügyi kormány megbízásából, kisgazdák köréigöré építést anyagi segélyre szorított. A segélyben részesülhetnek 6—100 kat. hold szántófölddel bíró gazdák, legfeljebb 800 pengő erejéig. Egy kat. hold szántóföld után több mint 2 m³ göré építése nem segélyezett. A segély holdankint 12—16 pengő lehet. Akik göréépítési segélyt kérnek, jelentsek be kérsüket a Duna-Tiszai Köré Mezőgazdasági Kamara-nál (Kecskemét), 1941 július 31-ig. A segélyt kérvényre a kamara ki fogja kézbesíteni a kitöltendő jelentkezési lapot, valamint a göré építéséhez szükséges tájékoztatót.

Rendkívüli kivételes holdpénzelőleg a dohánytermelőnek. A m. kir. pénzügyminiszter megengedte, hogy azoknak a 3 kat. hold 800 négyzetögl és ennél nagyobb területen dohányt termelő gazdák-nak, akik földpénzadó elleni részletekre 1940 óta birtokosok voltak, az 1941. Április 10-án 9000. szám alatt ki-

adott körrendelettel már engedélyezett kat. holdankint 10 P-6-os rendkívüli holdpénzelőleg szült az engedélyezett tártakétek dohánnyal betöltétek minden ágán; kat. holdja után a dohánytermelésével kapcsolatos munkák költségeire 70 pengő rendkívüli kivételes holdpénzelőleg folyósíttassák. Megengedte a pénzügyminiszter, hogy azoknak az érdeket dohánytermelőnek, akik az 1941. évben felszállt 10 százalékos ártól 1941. évi engedélyezett vagy az átlalok 1040. évben betöltétek terület, az 1941. évi az emlelt 70 pengőn felül kat. holdankint tovább 60 pengő, tehát összesen 130 pengő rendkívüli kivételes holdpénzelőleg folyósíttassák. A rendkívüli kivételes holdpénzelőleg csakis egész kat. hold után folyósítható. Kivételes azok a dohánytermelők, akiknek a rendkívüli kivételes előleg folyósításán alapul szolgáló terület 3 kat. hold 800 négyzetögl és 4 kat. hold között van. Az ilyen termelők részére a rendkívüli kivételes előleg 3.5 kat. hold után kell megállapítani. A rendkívüli kivételes holdpénzelőleg az érdeket dohánytermelőknél kérvényre alapul kell folyósítható, amely útlapok az illetékes m. kir. dohánybeviteli hivatalnál szerkesztendő.

LEGRÉ MEGÁLLAPÍTOTTK A TELÉKÉISEBBER TERMELOI ÁRÁT. Július 15-től kezdődően Budapesteca a tél legkisebb termelői ára litereként 30 fillér, vidéken pedig az ipari feldolgozásra került tél legkisebb termelői ára litereként 24 fillér. A megállapított alacsonyabb árak az ország egész területén érvényesülnek. A kapcsolatokban, tekintettel a termelési és forgalmihozatali költségek emelésére, a földmívelésügyi miniszter a telipari vállalatok és telentartókra kitölté feltekeret július 15-től kezdődően felére csökkentette.

Gabonatarház-hálózat kitépítése az érdekteljes előmozdítására. Bányfi Dániel báró földmívelésügyi miniszter az ország főbb gabonatermő vidékein gabonatarház-hálózat tervszerű kitépítését rendtele el. A nagy befogadóképességű szonok és békési gabonatarházak mellett kisebb tárházak bízostoják majd az ártódi gazdák terményeinek jobb értékesítését, egyben pedig megkönyvítik a gabonaforgalmat és egynteljes minőségű előállítását felváltják a magyar gabona versenyképességét a külföldi piacokon. Ezeknek a gabonatarházaknak közraktár-jellegük van, a gazda tehát ott elhelyeztet terményeire hitelt vehet fel és a békés viszonyok helyreállításánál és a kénytelen gabonát nyomban árassza után alacsonyabb áron értékesíteni. A gabonatarházakat gépi meghajtású lisztelverendészekkel látják el, amelyek alkalmasak egyszemes, jobbművelésű árú előállítására. A kisebb gabonatarházak főleg a hajózható folyók közelében létesülnek, hogy az olcsó vízi utat előnyök ki lehessen használni. Már a múlt évben megkezdtek egyes tárházak építését és Ágyv, Endrőd, Kunszentmárton, Tiszabó, Tiszaföld, Tiszaliget, Tiszacsanak, Tiszadob, Kötésmező, a gabonatarházak az idek átérésára már megkezdtek építkezéseket. Előrelátólag ország elkészülnek Marfúr, Tiszapüspök, Tiszaföld, Árók és Pólyár gabonatarházak. Utjában Bányfi Dániel báró földmívelésügyi miniszter 9 további tárház építését rendtele el: Bős, Dunaradány, Sepeszentgyörgy, Kévidváradhely, Csikszekera, Székelyudvarhely, Körörláday, Gónc és Lepsény városokban, illetőleg közöcségekben.

Kilencven százalék sártecséért kell bejelenteni és beszállítani. A Budapesti Közlöny július 13-iki száma közölte az iparügyi miniszter rendelkezését, amely szerint a levágtott sártecsék addigi hetvenöt százaléka helyett 1941. évi július hó 21. napjától kezdve kilencven százaléknak bórtek kell lennie a sártecsék sártecsé való tekintettel — lefejtés.

